

Utviklingsmidler for 2017

Mapping for sluttbrukertjenester (Ref #fce7162f)

Søknadssum: **1 472 400**

Varighet: **Toårig**

Kategori: **Fritt forsøk**

Opplysninger om søker

Organisasjonsnavn / nr

Universitetet i Oslo. Universitetsbiblioteket / 971035854

Postboks 1085 Blindern

0317 Oslo

<http://ub.uio.no>

Institusjonens leder

Bente R Andreassen

Ansvarlig kontaktperson (søker)

Unni Knutsen

95 77 79 78 / unni.knutsen@ub.uio.no

Mål for prosjektet

Hovedmålet for prosjektet er å sørge for at mappede vokabularer kan unyttes ved emnesøk i sluttbrukerverktøy. Det kunnskapsorganisasjonens potensialet i mappinger vil utforskes fra et sluttbrukerperspektiv. Dette vil legge grunnlag for utvikling av grensesnitt for sluttbrukerverktøy som utnytter mappinger i emnesøk. Dette forutsetter at Humord og Realfagstermer mappes ferdig mot Norsk WebDewey.

Prosjektet vil bidra til at sluttbrukere skal få hjelp til å utforske emnebaserte informasjonsbehov på en intuitiv måte.

Gjennom utprøvinger og prototyping vil sluttbrukere få bedre og flere søkeinnganger til emnedata. Mapping til Norsk WebDewey gir mulighet for å utvikle flerspråklige emnesøk i sluttbrukersystemene.

Prosjektet vil føre til at Humord og Realfagstermer blir ferdig mappet til Norsk WebDewey. Norsk WebDewey vil få økt funksjonalitet og relevans gjennom økt tilfang til termer og nye registerinnførsler via nummerbygging.

Indekserere vil få hjelp ved tilordning av emneord til en bestemt klasse i Dewey. Flere emnemessige innganger via nummerbygging og innlemmelse av vokabularene vil lette emneords- og klassifikasjonsarbeidet i alle typer bibliotek.

Mappingarbeidet vil ha stor overføringsverdi for andre som ønsker å mappe emnevokabularer til WebDewey ved hjelp av ISO 25964-2.

Mappingene blir tilgjengeliggjort som åpne, lenkede data i et standardisert format (SKOS/RDF) og kan brukes som rådata for tredjepart.

Det vil skje en stor grad av kunnskapsoverføring som konsekvens av prosjektet.

Utviklingsmidler for 2017

Dette gjelder både mot miljøer som vi samarbeider med (ikke minst NB og EDUG) og internt i organisasjonen, og omfatter både kunnskapsorganisasjon og IKT-faglig kompetanse. Prosjektet innebærer også et kontinuerlig formidlingsarbeid i fagmiljøet generelt, knyttet til mappingmetodikk og mappinganvendelser.

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Universitetet i Oslo, Universitetsbiblioteket (UB) fikk i 2014 prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket (NB) for å delta i et forprosjekt som skulle gi et beslutningsgrunnlag for hvorvidt det skal etableres en generell, norsk tesaurus med utgangspunkt i UBs tesaurus Humord. UB mottok også midler for å utrede metodikk for mapping av Humord til Norsk WebDewey. Dette arbeidet bygde videre på metoder som er utviklet i tidligere prosjekter på Realfagsbiblioteket med vokabularet Realfagstermer og NTNUs tesaurus Tekord. Det ble rapport på dette prosjektet i mars 2015 (https://bibliotekutvikling.no/content/uploads/2016/09/prosjektrapport_2015.pdf).

I 2015 fikk UB prosjektstøtte til prosjektet Mapping mot Norsk WebDewey. Målet med dette prosjektet var å planlegge og gjennomføre mapping av Humord og Realfagstermer mot Norsk WebDewey og å utvikle en prototype på et mappingverktøy. UB rapporterte til NB på dette prosjektet i oktober 2015 (https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/ub/prosjekter/mapping-mot-webdewey/delte-dokumenter/rapportering_nb_2015.pdf). Siden vi har midler til å drive prosjektet noe videre i 2017, har vi fått innvilget en forlengelse (ut april 2017). En sluttrapport foreligger av denne grunn ikke p.t. Status i prosjekt er:

Ved søknadstidspunktet har vi mappet i alt 13 601 begreper, 9 666 Humord-begreper og 3 935 Realfagsbegreper. I prosent utgjør dette 53 % av alle Humord-begreper (totalt ca. 18 000 hovedtermer og 8 500 se-henvisninger) og 26 % av alle Realfagstermer (totalt ca. 14 000 hovedtermer og ca. 2 000 se-henvisninger). Det gjenstår på søknadstidspunktet rundt 10 300 begreper i Realfagstermer, 8 800 i Humord. Løpende statistikk over progresjon finnes her: <https://lambda.biblionaut.net/stats>.

Fram til august 2016 var antall ferdigstilte mapper relativt beskjedent. Dette skyldtes at vi har måttet investere mye tid på å utvikle metodikk, i og med at UB, så vidt vi vet, er første bibliotek i verden som har mappet vokabular mot Dewey i tråd med ISO 25964-2 Information and documentation : thesauri and interoperability with other vocabularies : part 2 : interoperability with other vocabularies. Vi har knyttet til oss EDUG (European DDC Users Group) og også til Dewey-redaksjonen i OCLC og sammen publisert beste praksis på området: EDUG's recommendations for best practice in mapping involving Dewey Decimal Classification (DDC) (version 20160616) (http://edug.pansoft.de/tiki-download_file.php?fileId=146).

På EDUGs møte i 2015 fikk vi en forespørsel fra Pansoft (utviklerne av WebDewey) om et samarbeid om utviklingen av et verktøy for mapping. Vi kontaktet NB som ga tillatelse til dette. Vi har sammen med Pansoft utviklet ccmapper som UB tok i bruk rundt årsskiftet 2016/2017. Ccmapper er et verktøy til bruk for mapping av vokabularer, inkludert vedlikehold av mappingene når vokabularene gjennomgår endringer. I skrivende stund vurderer OCLC (Dewey-redaksjonen) om de skal ta i bruk ccmapper til sitt mappingarbeid.

I hele prosjektperioden har vi arbeidet tett opp mot Nasjonalbiblioteket og vi har knyttet til oss personale ved NB i selve mappingarbeidet. Dette gir ikke bare NB

Utviklingsmidler for 2017

en anledning til å følge prosjektet tett, men også faktiske kunnskaper om mapping. Vi har av samme grunn også hatt en prosjektmedarbeider fra Biblioteksentralen knyttet til prosjektet. Alle våre mappings overføres til Norsk WebDewey og er synlige og søkbare der (hovedtermer og se-henvisninger). Våre tilmappede begreper (med mappingrelasjon) ved et gitt klassenummer er nyttig informasjon for alle indekserere som benytter Norsk WebDewey. Ved at vi også bygger numre i WebDewey-verktøyet, bidrar vi med nye registertermer og klassenumre som alle brukere av WebDewey kan dra nytte av. At både terminologitilfanget og også antall bygde numre øker i Norsk WebDewey som et resultat av at våre vokabular innlemmes, er sterk rasjonaliserende og standardiserende for alle som klassifiserer og gir emneord til dokumenter. Mappingprosjektet står for ca. ¼ av alle bygde numre i Norsk WebDewey så langt.

Prosjektfokus i Mapping som grunnlag for sluttbrukertjenester

Inneværende prosjektforslag bygger videre på hva vi allerede har gjort og erfart i tidligere prosjekter, men innebærer en tydeligere sluttbrukerkomponent i og med at vi ønsker å synliggjøre hvordan mappings kan påvirke funksjonalitet i sluttbrukerverktøy. Dette innebærer også at vi trekker på erfaringer vi har gjort i de NB-støttede prosjektene Visual Navigation Project (i særdeleshet den delen som angår utnyttelse av norske emnevokabularer) samt Library-UX («User eXperience», dvs. tjenesteutvikling med fokus på brukeropplevelse i biblioteket).

Vårt foreslåtte prosjekt vil bestå av de tre hovedaktivitetene utforskning, utvikling og mapping, som dels vil løpe parallelt og gripe inn i hverandre:

- 1) Utforske det kunnskapsorganisatoriske potensialet i mappings fra et sluttbrukerperspektiv
- 2) Utvikle grensesnitt for sluttbrukerverktøy som utnytter mappings i emnesøk
- 3) Ferdigstille mappingen av vokabularene Humord og Real FAGstermer mot Norsk WebDewey

Utforskning

Det ligger et stort potensiale for bruk og utnyttelse av mappings, både med tanke på sluttbrukere og for bibliotekpersonale. Mappede vokabularer kan legge grunnlaget for bedre emnesøk på tvers av samlinger og språk. Sluttbrukere bør få muligheter til å orientere seg i emnebaserte metadata før søk, i tillegg til å få hjelp underveis i søkeprosessen. Dette kan være i form av avgrensningsmuligheter og organisering av treff på grunnlag av emnebaserte metadata.

Utforskningen av potensialet som ligger i mappingdataene vil ta utgangspunkt i eksisterende forskning på informasjonssøkeferd. Denne kunnskapsbasen vil danne utgangspunkt for å innhente data om hvordan studenter foretar emnebaserte informasjonssøk spesifikt i Oria. Utforskingssporet av prosjektet vil derfor inkludere en empirisk studie med kombinasjon av kvantitativ og kvalitativ metode, f.eks. loggføring av søkeferd og intervju i forbindelse med tildelte emnebaserte søkeoppgaver. Det vil også drøfte hvilken type funksjonalitet brukerne har behov for å møte i søkeverktøy for å få hjelp i søkeprosessen. Dette vil danne utgangspunkt for utvikling av grensesnitt for sluttbrukerverktøy som utnytter mappings i emnesøk.

Utvikling

Vi ønsker å utvikle en prototyp som kan lede brukerne til å bygge opp komplekse emnesøk uten at brukergrensesnittet blir for komplisert. For å få til dette vil vi se på muligheter for å gi systemrespons både før og underveis i søket, basert på potensialet i mappingdataene og vokabularene. Før design av en prototyp, vil det være nødvendig å avdekke hva som finnes av eksisterende løsninger for emnesøk, og vurdere hvilke tekniske løsninger som kan være aktuelle for utvikling av grensesnitt i innværende prosjekt.

Utviklingsmidler for 2017

En mulighet er å lage et portabelt mikrogrensesnitt med JavaScript og Angular, som i prinsippet kan utvikles videre til å bli en komponent i Primo/Oria i fremtiden. Avhengig av kompleksiteten kan en annen mulighet være å ta i bruk BlackLight eller lignende typer søkerammeverk. En fordel med utforskende design av en prototype er at vi kan utnytte kunnskapen vår om de involverte vokabularene for å lage mer smarte og brukervennlige emnesøk enn det som er mulig i generiske søkesystemer som Primo.

Både før og underveis i den iterative utviklingen av prototypen vil vi involvere studenter i brukertesting. Prosjektet vil derfor ha to typer empiriske studier, hhv. søkeatferd i Oria per i dag (jfr. utforskingssporet), og søkeatferd i prototypen. I begge tilfeller vil vi bruke UX-metodikk.

Mapping

Ferdigstillelsen av mapping av vokabularene vil gjøres i mappingverktøyet ccmapper i en kombinasjon av maskinelt og intellektuelt arbeid. Innlemmelsen av ulike emnevokabularer og Dewey-data og valg som baseres på termlikhet og ulike former for regelstyring i ccmapper, gjør de intellektuelle beslutningene lettere. Ved ferdigstillelsen av mappingene, vil all administrasjon og alle aktiviteter knyttet til endringer i mål- eller kildevokabular samt løpende kostander knyttet til mappingverktøyet, bli utført/dekket av UB.

Prosjektet vil føre til økt kompetanse innen kunnskapsorganisasjon og også økte IKT-kunnskaper hos alle involverte.

Utviklingsmidler for 2017

Start- og sluttdato for prosjektet

Prosjektvarighet	Fra dato	Til dato
Toårig	01-01-2017	31-12-2018

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Fra dato	Til dato
Utforske potensialet i mappinger	01-05-2017	31-06-2018
Utvikle grensesnitt for sluttbrukerverktøy	01-09-2017	31-12-2018
Ferdigstille mappingen mot Norsk WebDewey	01-01-2017	31-12-2018

Andre opplysninger

Samarbeidspartnere

Det er ikke registrert noen samarbeidspartnere.

Utviklingsmidler for 2017

Budsjett

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket 1 472 400

Utgifter

Beskrivelse	Denne periode	Totalt for prosjektet
Lønn	2 388 400	5 018 800
Konferanser, EDUG og IGeLU	50 000	100 000
Testing	4 000	8 000
Design	0	15 000
Totale utgifter	2 442 400	5 141 800

Inntekter

Beskrivelse	Denne periode	Totalt for prosjektet
Tilskudd fra Nasjonalbiblioteket	1 472 400	3 091 800
Egenfinansiering (lønn)	970 000	2 050 000
Totale inntekter	2 442 400	5 141 800

Vedleggsoversikt

Beskrivelse
